

Facestar.cz, 11. 06. 2014

HLÍDEJTE SE NA DOVOLENÉ! PODCEŇOVANÝ ZABÍJÁK MELANOM ÚTOČÍ!

Vydal Petr Konečný | Publikováno 11. 06 2014 | foto archiv Amic

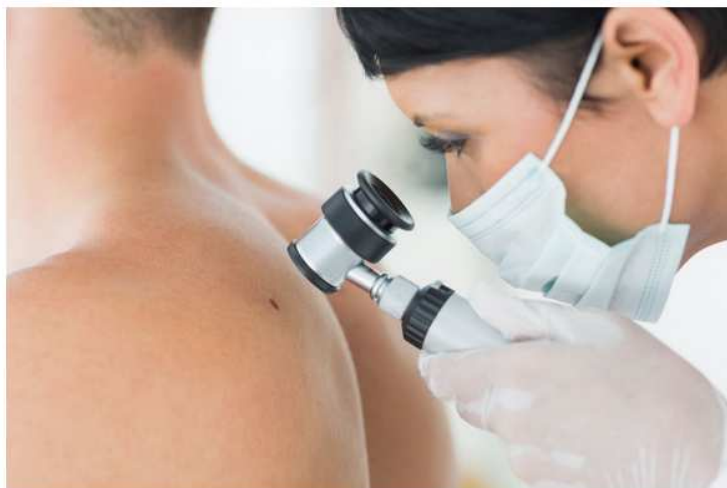
Čas koupání, zasloužených dovolených u moře a častějšího pobytu na slunci. Toto oblíbené roční období však s sebou přináší vedle odpočinku také rizika. Jedno z největších je přímo spojeno se symbolem léta, Sluncem. Intenzivnější působení slunečních paprsků na lidskou pokožku přispívá ke zvýšení rizika výskytu kožních onemocnění a patří také k hlavním zdrojům vzniku zhoubného melanomu kůže. Není přitom podstatné, zda své volno trávíte na pláži u moře nebo na rodinné chatě u rybníka. Slunce dokáže být nebezpečné také v místech, kde by to málokdo čekal!

Rakovina kůže je onemocnění, které postihuje nejprve kůži a v některých případech může zakládat dceřiná ložiska (metastázy) v jiných orgánech. Některé z těchto nádorů mohou působit destruktivně pouze v místě svého vzniku a poškozovat tak nejen kůži, ale i okolní sliznice, svalovinu, kosti a chrupavky, jiné ohrožují na životě metastazováním. Mluvíme-li o rakovině kůže, máme na mysli nádory vznikající z povrchové kožní vrstvy, pokožky. Jedná se o bazaliom, spinaliom a o nejnebezpečnější formu kožní rakoviny, maligní melanom. Melanom je zhoubný nádor vznikající nekontrolovatelným růstem pigmentových buněk, který se vyskytuje převážně na kůži. Přestože se jedná o jeden z méně běžných typů rakoviny kůže, je příčinou největšího počtu úmrtí. Světová zdravotnická organizace (WHO) uvádí, že v souvislosti s melanomem zemře ročně okolo 48 tisíc lidí, což představuje 75 % všech úmrtí spojených s rakovinou kůže. V České republice jím v současnosti onemocní přibližně 2 400 osob za rok a toto číslo každoročně stoupá. Zhruba pětina tohoto počtu na něj zemře.

Facestar.cz, 11. 06. 2014

Průměrný věk pacienta s melanomem je 54 let. Těchto nádorů nejvíce přibývá ve skupině mužů nad 50 let, kteří podle statistik podceňují riziko kožní rakoviny, a u žen ve věku 10-29 let, které často podléhají trendu snědé, atraktivní kůže. Odborníci odhadují, že 45-50 % lidí, kteří se dožijí 65 let, budou mít alespoň jeden typ rakoviny kůže.

U nás je situace v souvislosti s melanomem alarmující hlavně z důvodů neustálého nárůstu výskytu onemocnění. V přepočtu na 100 tisíc obyvatel byl v roce 1970 hlášen výskyt tří nových onemocnění v populaci, v roce 2002 to bylo již patnáct nových případů, v současnosti pak výskyt překročil dvacet diagnostikovaných ročně. Počet onemocnění melanomem tak za posledních 40 let stoupl více než sedmkrát. „Opálená kůže bývá často považována za důkaz zdraví. Kult slunce ale může být v mnohém velmi nebezpečný,“ uvádí doc. MUDr. Ivana Kuklová, CSc., specialista oboru dermatologie z Kliniky Zámeček Malvazinky, kterou provozuje společnost Mediterra. „Za posledních čtyřicet let se ozónová vrstva zmenšila o deset procent. Znamená to, že na Zemi dopadá asi o dvacet procent více nebezpečného UVB záření a delší pobyt na slunci tak znamená i větší riziko,“ dodává doc. Kuklová.

Příznaky rozpoznáme sami

Zhruba 30-50 % melanomů vznikne na podkladě pigmentového znaménka. Svou kůži známe nejlépe sami a zvláště tehdy, když si ji a především mateřská znaménka pravidelně kontrolujeme, dokážeme sami odhalit sebemenší odchylky v průběhu času. Příznaky, které signalizují počínající přeměnu klidného pigmentového znaménka, jehož včasné odstranění často předejde rozvinutí zhoubného nádoru, můžeme shrnout do tzv. ABCDE pravidel!

A (asymmetry): asymetrie (Asymetrická je skvrna, která nemá pravidelný tvar.)

B (border): ohraničení (Hranice skvrny by měla být ostrá a pravidelná. Neostré, rozpité ohraničení nebo nepravidelné výběžky vyběhající ze znaménka by měly upoutat vaši pozornost.)

C (colour): barva (Také není příznivé, když je znaménko tmavě hnědé až černé nebo má nepravidelnou skvrnitou pigmentaci s různými odstíny.)

D (diameter): průměr (Pigmentové znaménko, jehož průměr je větší než 5 milimetrů, by nemělo uniknout vaší pozornosti.)

Facestar.cz, 11. 06. 2014

E (elevation): vyvýšení (Pokud pozorujeme růst pigmentového znaménka do výšky, může to být známkou nádoru. Pokud však máme mateřské znaménko již řadu let nad úrovní okolní kůže, nemusí to znamenat nebezpečí.)

V souvislosti se zhoubným melanomem je důležité zmínit, že tento druh rakoviny je možné léčit a jeho včasné zachycení výrazně zvyšuje pacientovy vyhlídky na úplné uzdravení. „Cílem nás dermatologů je odhalit maligní melanom včas, tedy ve stádiu, kdy ještě nejsou založeny metastázy,“ připomíná doc. MUDr. Ivana Kuklová, CSc. a dodává. „Pravidelné vyšetření u dermatologa zaručuje, že bude nemoc diagnostikována ve fázi, kdy je naděje na úspěšnou léčbu velmi pravděpodobná. Důležité je prohlížet své tělo a reagovat na signály, kterými mohou být změna velikosti, tvaru nebo barvy původního znaménka, eventuálně svědění nebo bolest, a pokud se zjistí něco neobvyklého, je nutná kontrola u lékaře.“

Prevence onemocnění přitom neznamená žádný velký zásah do běžného života. Klíčem je omezit pobyt na slunci, používat opalovací krémy a nevystavovat tak svou pokožku nepřiměřeně dlouho působení slunečních paprsků. Je tedy důležité používat kvalitní krémy se silným ochranným faktorem proti ultrafialovému záření a také dodržovat určité strategie, která zajistí dostatečnou ochranu, jež je deklarována na příslušném balení. „V zásadě platí, že prostředek nanášíme na kůži v dostatečném množství alespoň dvacet minut před pobytem na slunci a tuto aplikaci podle druhu prostředku a chování na slunci pravidelně během dne opakujeme. Při koupání je nutné nanášet vodě odolné prostředky, ale i ty je nutno v intervalech uvedených na výrobku opakovaně aplikovat na místa vystavená slunci, konstatuje doc. MUDr. Ivana Kuklová, CSc.“

Facestar.cz, 11. 06. 2014

Zvlášť obezřetní by ve vztahu ke slunci měli být lidé, kteří mají na těle více mateřských znamének nebo pigmentových skvrn, neboť může jít o příznaky před-nádorových kožních stavů. Zvýšené riziko mají také osoby se světlou pletí, lidé světlavlasí s modrými očima či lidé s rezavými vlasy. Na pozoru by se měli mít i ti, u kterých nebo u jejichž rodinných příslušníků se melanom vyskytl. „Ohrožen je prakticky každý, kdo tráví hodně času na slunci, ať už z pracovních, či jiných důvodů. Stejně tak by si zvýšené rizika měli uvědomit ti, kteří pravidelně navštěvují solária,“ varuje doc. MUDr. Ivana Kuklová, CSc. „Lidé mají tendenci rizika spojená s onemocněním pokožky podceňovat. Mnohdy tak navštíví odborníka, až když je problém viditelný a všimne si jej okolí. Včasně vyšetření ale může zachránit život,“ dodává doc. MUDr. Ivana Kuklová, CSc.